

Agenda QA-team ROSA

Dinsdag 26 september 2023, 10:00-12:00

1. **Opening, verslag etc.** – 10 minuten
 - a. Verslag van 6 juni 2023
2. **Update internationale ontwikkelingen** – 15 minuten
3. **Wijzigingsverzoek Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten** – 5 minuten
4. **Ketenprocesmodellen**
 - a. **Ketenprocesmodel Examineren en toetsen** – 30 minuten (Wilco)
 - b. **Ketenprocesmodel Deelnemen aan het onderwijs** – 30 minuten (Dennis)
 - c. **Werkvoorraad contexten uitwerken tot ketenprocesmodellen (toepassingsscenario's)** – 10 minuten (Brian)
5. **Voortgang architectuurkaders, IV-domeinen en Toepassingspatronen** – 20 minuten (Remco)
6. **Werkvoorraadoverzicht** – 5 minuten

Ad 1 - Opening, verslag

Verslag is al eerder gedeeld. Er zijn een paar kleine aanpassingen voorgesteld die zijn verwerkt o.a. eentje zodat Joël zichzelf weer herkent.

Ad 2 - Update internationale ontwikkelingen

Zoals vorige keer afgesproken zou Evelien een update geven (Henk loopt ergens in de Pyreneeën) over de voortgang (het plan is in de AR bekrachtigd op 6 juli). Pilot fase 1 is gestart, het team zit deze week 38 in Sprint 0 en gaan de eerste featurelist opstellen voor de weergaves die worden gebouwd.

Evelien zal daarbij ook ingaan daarbij ook ingaan ook het door Leon ingebrachte punt (*wat ga je doen met het overzicht?*).

Gevraagde reactie in QA-team:

- **Wie zouden we kunnen betrekken voor feedback gedurende de twee-wekelijkse sprints.**

Ad 3 - Wijzigingsverzoek Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten

In het ROSA-metamodel is het elementtype 'Gegevenssoort' opgenomen. Dit elementtype is bij de revisie ROSA overgenomen / meegekomen uit de eerdere versies van ROSA. De oorsprong van dit elementtype ligt in de tijd van SION.

- Definitie Gegevenssoort: "Een conceptueel gegevenselement dat gelezen en geschreven wordt door functies of processen in de keten."

Inmiddels zijn in alle andere (sectorale) referentiearchitecturen ook dergelijke objecten gebruikt. In de SRA's wordt de aanduiding "Informatieobject" gebruikt. In alle gevallen (ROSA, HORA, MORA, FORA) is de basis het *Business Object* uit ArchiMate.

- HORA
 - [Metamodel](#): "Informatieobject"
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#) : "Het informatiemodel beschrijft de gegevens die instellingen voor onderwijs en onderzoek beheren. Het wordt ook wel een

bedrijfsobjectmodel of een conceptueel gegevensmodel genoemd. Het is nadrukkelijk nog geen logisch gegevensmodel. Het model beschrijft de grotere eenheden van gegevens in een taal die breed in de organisatie herkenbaar is en geeft dus nog geen details over de precieze gegevensstructuur. Het legt focus op bedrijfsobjecten met een grotere verzameling van gestructureerde gegevens die breed worden gedeeld in de organisatie."

- MORA:
 - Menu: Informatieobjecten > Informatiemodel
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#): "In het informatiemodel worden alle informatieobjecten in onderlinge samenhang weergegeven. Deze informatieobjecten of bedrijfsobjecten zijn logische gegevensverzamelingen die in een bedrijfsproces worden gecreëerd of gebruikt."
- FORA:
 - Definitie Informatieobject (van https://fora.wikixl.nl/index.php/Gebruik_FORA_wiki#Informatieobjecten): "Een Informatieobject representeert een op zichzelf staand geheel van gegevens dat als eenheid wordt gebruikt binnen een bepaald bedrijfsdomein. Een informatieobject kan enkelvoudig zijn of samengesteld uit andere informatieobjecten. Informatieobjecten worden gebruikt en/of geproduceerd door bedrijfsfuncties, en kunnen ook worden uitgewisseld tussen een onderwijsinstelling en andere partijen."
 - NB. FORA maakt op dit moment een slag waarin informatieobjecten aan processen worden verbonden (en niet langer aan bedrijfsfuncties).
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#): "Overzicht van de informatieobjecten waarmee onderwijsinstellingen te maken hebben, gegroepeerd per bedrijfsdomein. Het gaat met name over de objecten waarover ook gegevens worden vastgelegd. Het wordt ook wel een bedrijfsobjectmodel of een conceptueel gegevensmodel genoemd."

De betekenis / bedoeling van "Gegevenssoort" (zoals gedefinieerd in ROSA) en "Informatieobject" (zoals gedefinieerd en gebruikt in de SRAs) komt overeen.

Het begrip "Gegevenssoort" legt echter te veel nadruk op de 'gegevens'-kant (logisch, of zelf fysiek) waardoor

- (a) het minder duidelijk is dat de informatieobjecten het **conceptuele** informatiemodel(*) vormen.
 - Waar de SRAs soms over conceptuele gegevensmodellen spreken, sluiten we hier aan bij de aanduiding 'conceptueel informatiemodel' die MIM hanteert: <https://docs.geostandaarden.nl/mim/mim/#niveau-2-conceptueel-informatiemodel>
- (b) de definitie van een 'gegevenssoort' verkeerd kan worden geïnterpreteerd.
 - Dit leidde bij het Redactieteam ROSA Begrippenkader tot de gedachte dat de definities van de 'Gegevenssoorten' zouden moeten worden aangepast zodat elke definitie voorafgegaan zou moeten worden door "Gegevens over..." waardoor het vormen van een conceptueel gegevensmodel onmogelijk zou worden. De 'Gegevenssoort' zou dan immers niet langer het entiteitstype representeren (conceptueel), maar de daadwerkelijke gegevens (fysiek) OVER dat entiteitstype. In ArchiMate-termen zou dit ook op een andere laag thuishoren (Dataobject, applicatielaag).

Dit alles in aanmerking nemende, stellen wij vanuit het oogpunt van herkenbaarheid, consistentie en eenduidigheid voor om

- het elementtype 'Gegevenssoort' in het ROSA meta-model te hernoemen naar "Informatieobject"
- met de volgende bijbehorende definitie:
 - Een op zichzelf staand geheel van gegevens met een eigen identiteit.
 - Zie <https://www.noraonline.nl/wiki/Informatie-object> <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/informatieobject>
- met de volgende bijbehorende toelichting:
 - Een informatieobject representeert een entiteitstype dat in een conceptueel informatiemodel in samenhang met andere informatieobjecten wordt gebracht. Zo'n model "dient als taal waarmee domeinexperts kunnen communiceren met informatieanalisten en verschaft een eenduidige interpretatie van die werkelijkheid ten behoeve van deze communicatie." (cf. [MIM](#))

Gevraagde reactie in QA-team:

- Accorderen van de naamsverandering en de wijze van beschrijven.

Ad 4 - Ketenprocesmodellen

Het hoe, waarom en wat van de ketenprocesmodellen is kort uitgewerkt op de landingspagina van Ketenprocessen: <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Ketenprocessen> (zie Ketenprocesmodellen). De bedoeling is dat in het Spelregeldocument meer uitleg gaat worden opgenomen, ook over modellerkeuzes, viewpoints etc.).

Gevraagde reactie in QA-team:

- Is de uitleg voldoende duidelijk voor een gebruiker?

Ad 4a - Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname

(https://rosa.wikixl.nl/index.php/Aanmelden_en_administreren_onderwijsdeelname)

De uitwerking volgens de afgesproken opzet is nu gepubliceerd. Belangrijkste aanpassingen nav de discussie in het QA-team en voortschrijdend inzicht in het beheerteam:

- *Administreren onderwijsdeelname* en *Administreren onderwijsresultaat* zijn nu twee aparte ketenprocessen. NB het administreren van een leerresultaat is onderdeel van het ketendomein Uitvoering van het onderwijs geworden (voorlopig als onderdeel van *Monitoren voortgang*). Een deel van de summatieve leerresultaten zijn ook van belang voor de administratie rondom de deelname (bijv. omdat die moeten worden uitgewisseld met de overheid). Om het onderscheid ook in de aanduiding tot zijn recht te laten komen spreken we dan van een Onderwijsresultaat.
- Verzuimprocessen niet meer onderdeel van dit ketenprocesmodel maar wel een van de processen die in de "in-context"-viewpoint is opgenomen.
- *Waarderen verworven resultaten* is een proces dat ook in de context een rol kan spelen. De daaruit voortvloeiende Prestatieverklaring is van belang bij de ketenprocesstap Bepalen toelaatbaarheid (bij Aanmelden). Denk hierbij aan bijv. de intake bij een ho- of mbo-instelling.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Zijn er nog inhoudelijke verbeterpunten of suggesties?

- Kan er een positief advies gegeven worden aan de AR om deze versie vast te stellen?

Ad 4b – Ketenprocesmodel Toetsen en examineren

(https://rosa.wikixl.nl/index.php/Toetsen_en_examineren)

De uitwerking volgens de afgesproken opzet is nu gepubliceerd. Belangrijkste aanpassingen nav de discussie in het QA-team en voortschrijdend inzicht in het beheerteam:

- Een toetsresultaat en examenresultaat is een specialisatie van leerresultaat. Het vastleggen van leerresultaten valt onder het ketenproces *Monitoren voortgang* en is niet onderdeel van het ketenprocesmodel zelf, maar een belangrijk ketenproces in de context.
- Een toetsdeelnemer is een specialisatie van onderwijsdeelnemer.
- Een examendeelnemer is een specialisatie van een onderwijsdeelnemer
- Informatieobjecten die niet direct input/output zijn van ketenprocessen of ketenprocesstappen zijn geschrapt, ze kunnen wel weer opgenomen zijn in specifieke conceptuele modellen zoals die van Toets.
- Het ketenproces *Waarderen verworven resultaten* is opgenomen in de in-context-viewpoint en niet meer als onderdeel van het ketenprocesmodel.
- De verwerving van verworven resultaten kan resulteren in het informatieobject 'vrijstelling' (voor examens of examenonderdelen).
- Het diplomeren en certificeren is onderdeel van het domein '*deelname aan het onderwijs*' en is niet meer opgenomen in de weergaves van examineren en toetsen

Gevraagde reactie in QA-team:

- Zijn er nog inhoudelijke verbeterpunten of suggesties?
- Kunnen we de aanduiding 'vrijstelling' hanteren voor het informatieobject (is een algemene aanduiding die verwarrend kan werken bijv. in relatie tot vrijstelling op onderwijsdeelname)
- Kan er een positief advies gegeven worden aan de AR om deze versie vast te stellen?

Ad 4c - Werkvoorraad contexten uitwerken tot ketenprocesmodellen (toepassingsscenario's)

Het *In context-model* toont allereerst de ketenprocessen in samenhang die relevant zijn voor het ketenprocesmodel dat wordt uitgewerkt.

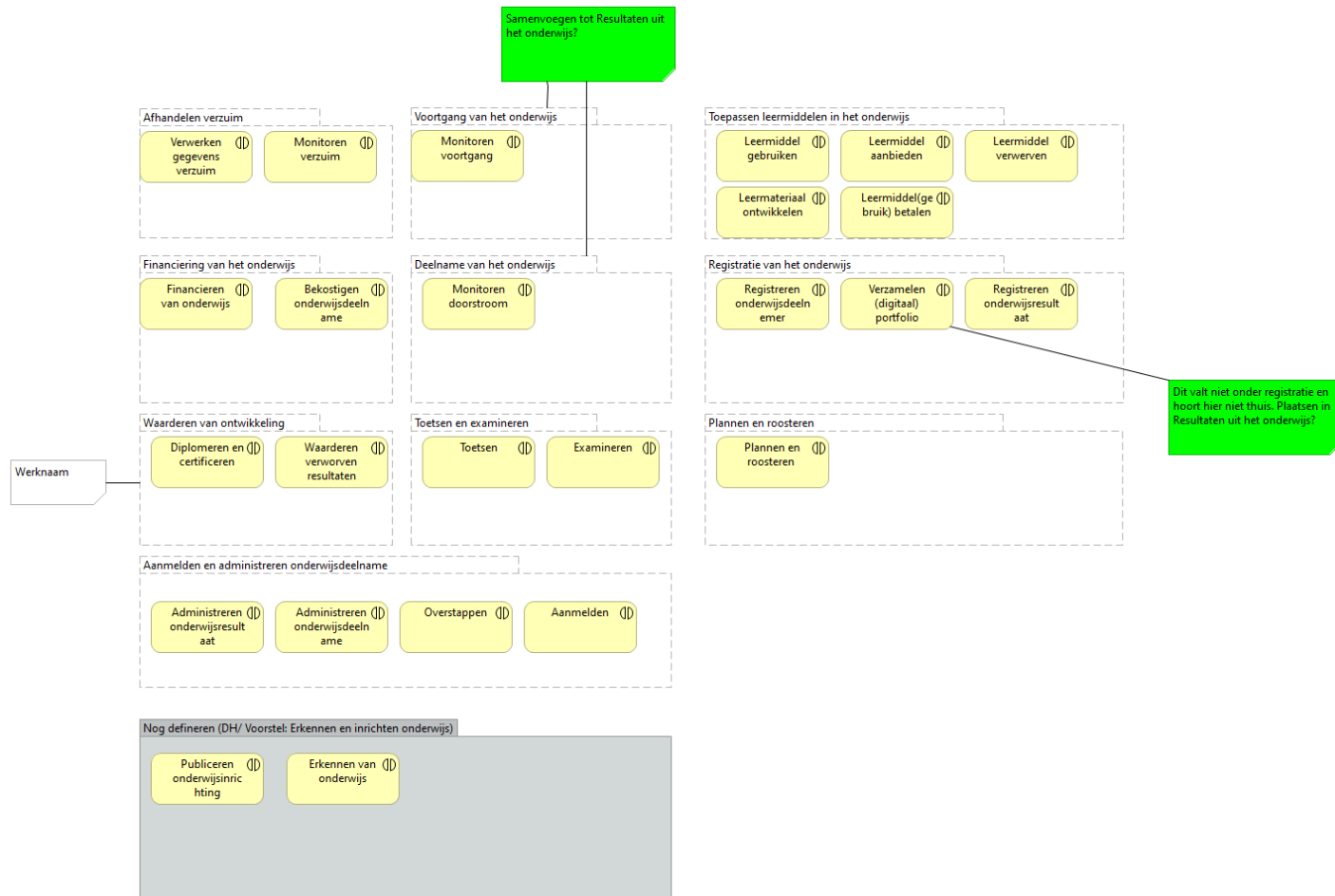
Daarnaast is in dit In context-model zogeheten contexten (toepassingsscenario's) met daarin andere ketenprocessen weergegeven die niet zozeer tot het uitgewerkte ketenprocesmodel zelf behoren en ook niet tot ketendomein waar het ketenprocesmodel onderdeel van is, maar die wel randvoorwaardelijk zijn voor de ketenprocessen in het ketenprocesmodel of andersom.

Die contexten zijn momenteel nog niet allemaal uitgewerkt tot ketenprocesmodellen en bevatten voorlopige indelingen, aanduidingen etc. Zodat we ze kunnen gebruiken in de uitwerking van de ketenprocesmodellen die we onderhanden hebben. Die verdere detaillering en aanpassing is iets wat in een verdere uitwerking nog wel zal veranderen. De volgende contexten zijn nu als ketenprocesmodel uitgewerkt:

- [Toetsen en examineren](#)
- [Leermiddel gebruiken](#) (moet nog in de nieuwe structuur worden gegoten en worden aangevuld. Voorstel nieuwe aanduiding: Toepassen leermiddelen (in het onderwijs)
- [Aanmelden en administreren onderwijsdeelname](#)

Los van deze drie ketenprocesmodellen zouden de nu onderkende contexten nog verder uitgewerkt worden tot een ketenprocesmodel (de drie bovenstaande staan hier ook nog weergegeven):

edustandaard

Gevraagde reactie in QA-team:

- Welke contexten zouden jullie graag uitgewerkt willen worden tot een ketenprocesmodel? Dit zal dan als een werkpakket opgenomen worden in het werkvoorraadoverzicht.

Ad 5 – Voortgang architectuurkaders, IV-domeinen en Toepassingspatronen

In samenwerking met de werkgroep Toegang is een conceptuutwerking van het toepassingspatroon Federatieve Toegang gepubliceerd (https://rosa.wikixl.nl/index.php/Federatieve_toegang). Deze beschrijving toont o.a. de positionering van dit patroon ten opzichte van de ROSA-doelen, het IV-domein "Inrichten IAM" en (de architectuurkaders voor) de ontwerpgebieden IAA, Governance, IBP en Interoperabiliteit. Er wordt ook gewerkt aan de uitwerking van het toepassingspatroon SSI (nog niet gepubliceerd), waardoor de samenhang met het basispatroon Inrichten IAM wordt bewerkstelligd.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Zijn er verbeterpunten of suggesties ten aanzien van de presentatie / opbouw van de beschrijving van het toepassingspatroon? (NB. We vragen nadrukkelijk om een reflectie op de structuur en opbouw; de inhoudelijke beschrijving van het patroon is onderwerp van lopende gesprekken in de Werkgroep Toegang).

Ad 6 – Werkvoorraadoverzicht

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>.

Gevraagde reactie in QA-team:

- Zijn er aanpassingen in planning en/of prioritering nodig?